

HEDENDAAGSE ARCHITECTUUR ALS SCHAKEL NAAR OUDE BINNENSTAD

In 1850 werden op het Céramique-terrein in Maastricht aardewerkfabrieken opgericht. Door voortdurende grondaankopen en uitbreidingen ontstond in de loop van de tijd een industrieel complex van ongeveer 23 hectare. Tot 1990 was dit in gebruik bij de NV Koninklijke Sphinx. Voor Maastricht was dit ommuurde terrein aan de rand van de stad, ten zuiden van Wijck, door het particulier industrieel gebruik honderdveertig jaar lang een blinde vlek in de stad.

Het Masterplan, dat Jo Coenen in 1989 presenteerde, vormt het ruimtelijk raamwerk voor de ontwikkeling van het gebied. Een van de belangrijkste uitgangspunten was het tot stand brengen van een verzoening tussen de historische binnenstad van Maastricht en de daarvan volledig geïsoleerde twintigste-eeuwse uitbreidingen, met name Randwijck. Door het Céramiqueplan, de 'missing link', sterk te verankeren in de binnenstad kan een verbinding tot stand worden gebracht, die zowel de verschillende stadsdelen als de samenhang van de stad ten goede kan komen.

HOOFDADER

De ruggegraat van het plan wordt gevormd door een centrale, monumentale laan die in noord-zuidrichting door het Céramiquegebied loopt. De laan ligt dwars op de belangrijke route Station-Vrijthof, waardoor de gegeven ontsluitingen aan de Noord- en Zuidzijde worden verbonden en Randwijck aan de binnenstad wordt gekoppeld. Zo ontstaat een symbolische directe verbinding tussen het Stadhuis en het Provinciehuis: de 'bestuursroute'.

De hoofdader verbindt tevens de noordelijke pool (een concentratie van commer-

ciële functies) met de zuidelijke pool, die door de nieuwbouw van het Bonnefantenmuseum een belangrijke functie krijgt. Het gebied heeft een orthogonale verkaveling die overeen komt met de richtingen van de voormalige Sphinx-gebouwen en een eigentijdse uitbreiding vormt op de structuur van het aangrenzende Wijck. De meest kenmerkende elementen hierin zijn twee *Circussen*: blokken in een lengterichting dwars op de laan, waarbij het visueel doorlopende binnengebied de blokken aan weerszijden van de laan weer aan elkaar koppelt.

De overgang tussen de structuur van Wijck en die van het Céramiqueterrein wordt tot stand gebracht door de 'Winkelhaak', waarvan de Zuidzijde parallel loopt aan de fundamente van de veertiende-eeuwse stadsmuren. Loodrecht op de Winkelhaak bevindt zich in noord-zuidrichting aan de Maaszijde bebouwing die de *Stoa* (zuilengalerij) wordt genoemd. De orthogonale schakeling van Winkelhaak en *Stoa* levert aan de Maas een verdiepte parkzone op die, aan noord- en oostzijde begrensd door kademuren, een tegenhanger is van de kenmerkende combinatie van groen en stadsmuren aan de overzijde van de Maas

JOOP SLANGEN

Door een nieuwe voetgangers- en fietsersbrug, wordt het historische stelsel van straten, monumenten en pleinen in de binnenstad voortgezet op het Céramiqueterrein. Een wandelroute langs de *Stoa* zal de Noordzijde verbinden met het gebied rond het museum, terwijl de bestaande, door bomen begeleide fietsroute langs de Maas gehandhaafd blijft. Inmiddels zijn alle Sphinx-gebouwen gesloopt, behalve de voormalige directeurswoning, een fabrieksgebouw en een gedeelte van de Wiebengahallen. Deze worden opgenomen in het plan.

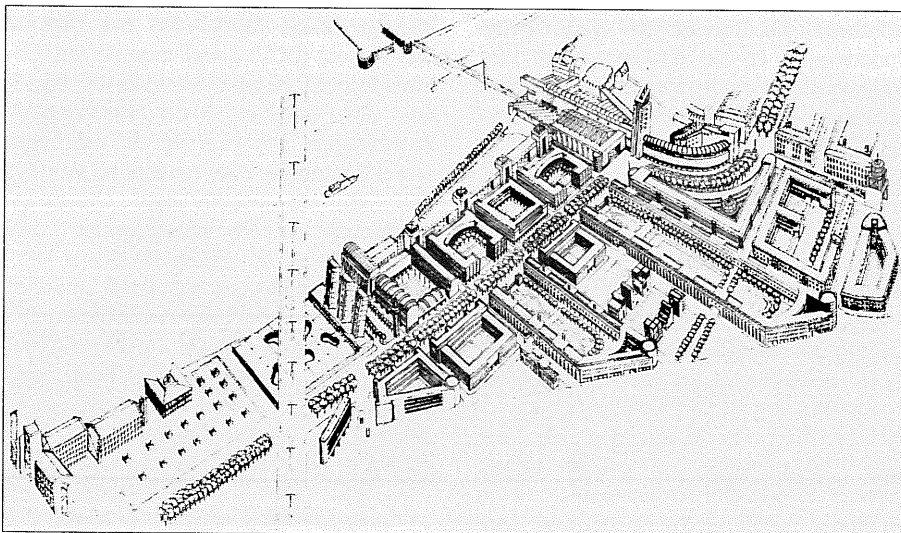
Bij archeologische opgravingen zijn enkele interessante vondsten gedaan en op dit moment wordt bestudeerd in hoeverre delen daarvan in het plan kunnen worden geïntegreerd. Zo wordt het Céramiqueterrein op verschillende manieren en op verschillende niveaus op de plek en aan de binnenstad verankerd en kan het een schakel vormen naar andere stadsdelen.

INTEGRATIE

Met de bouw van het eerste blok woningen, naar ontwerpen van bureau Boosten-Rats uit Maastricht en Theo Teeken uit Heerlen, is in april 1992 begonnen. Diverse andere internationaal gerenommeerde architecten zijn ook al aan het werk. De openbare ruimte wordt, in samenwerking met de Zweedse landschapsarchitect Grumai Martinsson, door bureau Jo Coenen ontworpen. Zo vindt een grote integratie van stedenbouwkundige ontwerpaspecten plaats. Om de kwaliteit en de samenhang in het plan verder te bevorderen is er voortdurend overleg tussen de supervisor en de architecten.

Eind dit jaar zal een begin gemaakt worden met de aanleg van de infrastructuur. Volgens planning zal het totale project rond het jaar 2000 afgerond zijn. Daarna is het woord aan gebruikers en bewoners.

Ir. J. Slangen is plaatsvervangend supervisor van het Céramiqueproject. Dit artikel kwam tot stand in samenwerking met Ir. A.W. van Wijck.

Het Céramiqueterrein in vogelvlucht. Bron: Ministerie van VROM.